

„დროების“ რედაქცია—სასახლის ქუჩაზე, დ. სა-
რაფოვის სახლში.

ხელის-მოწერა მიიღება თბილისში, რედაქციაშივე;
ქუთაისში, ქილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე
მწიკრებთან თვისადრესი: Въ Тифлисъ, въ Редак-
цію „Дროება“.

ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით 8 მ. 50 ჯ.; 10 თვით—
8 მ.; 9 თვით—7 მ. 50 ჯ.; 8 თვით—7 მ.; 7 თვით—
6 მ. 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ. 50 ჯ.; 4 თვით—4
მ.; 3 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

გამოდის ყოველ-დღე ორჯაბათს გარდა.

ფასი განცხადებისა: სურვილზე რვა კაპ; გან-
ცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებ-
შიც.
თუ საჭიროება მოითხოვს რედაქცია განსწორებს
და შეამოკლებს დასაბეჭდავ გამოცემას წერილებს
დაუბეჭდავ წერილებს შეაქვს და დაუბეჭდავ
ბეჭდოს.

Объявления въ Россіи, Царства Польскаго и за
границы принимаются только въ денг. которы
объявл. Л. Метцль, Москва, Петровка, № 6.

ცალკე ნომერი „დროებისა“ ღირს 5 კაპეიკი.

დროება

მიიღება ხელის-მოწერა გაზეთს „დროებაზედ“ 1885 წლისათვის

თბილისში — „დროების“ რედაქციაში; ქუთაისში — ძმ. ჭილაძეების
წიგნის მაღაზიაში; ბათუმში — მოსე ნათაძესთან; თელავში — ვანო როს
ტომასვილითან; გორში — აბალო თუთაყვითან.
დაწვრილებათ პირობები გაზეთის სათაურშია.

ქართული თეატრი
დღეს, ნოემბრის 30-ს
ქართულის დრამატული დასის აქტის-
ტების და აქტისტების მონაწილეობით
წამოადგენილი იქნება:

I
ბიძისთან გამოსაშვება
ხუმრობა ვოდევილი 1 მოქმ.

II
პირველი მოქმედება კომედიადამ:
ხ ა ნ შ მ ა

III
მეორე მოქმედება კომედიადამ:
შოზაფ, პარიჟელი გიჟი

IV
მესამე მოქმედება დრამადამ:
ა რ ც ე ნ ა

V
ლივერისმანი

ბ. მამიკონიანი — თარს დაუკრავს,
ნ. შაბუნია — სავარლისა — იმღერებს
ქართულ ხმებს, ხალხურ სიმღერებს—
ალასრულებს ხორო, ქ. ანდრონიკო-
ვისა და ს. სხაკია — თამაშებენ ლე-
კურს, ა. მოხევე ითამაშებს — ჩაჩურს.
ძალაქელი კონტრების ლეკურს ალა-
სრულებენ: დ. აწყურელი, ნ. ლია-

ხელი, დ. დავითაშვილი, ა. ჩუბი-
ნიძე და სხვ.

ადგილების ფასი მომატებულია.
დასასწიხი 7 1/2 საათზე.

ბილეთები იყიდება რიშარის მალა-
ზიაში, ოლქის სასამართ. ქვეშ, და წარ-
მოადგენის დღეს თეატრის კასაში.

THEATRE GEORGIEN
(ci-devant Arzrouni)
Vendredi, 30 novembre,
Représentation extraordinaire
donnée par tous les artistes de la
TROUPE GEORGIENNE.

On peut se procurer des billets pour
cette représentation chez M. Richard,
Golovinsky prospect.

მართი კვირა უცხოეთში
თბილისი, ნოემბრის 30-ს.

ამ ჟამად ბერმანის პარლამენტი
წარმოდგენს იმისთანა ასპარეზს, რო-
მელზედაც ერთი კაცი, ძლიერის ჭკუ-
თა და მოხერხებით ბუნებისაგან და-
ჯილდოებული ებრძვის რამდენიმე
ერთად თავმოყრილს დასს. ეს დასი
ჩვეულებრივ ერთმანეთს წინააღმდეგ

მოქმედებენ, მაგრამ როდესაც ძლიერი
მოპირდაპირესთან ბრძოლა საჭიროა,
მაშინ იფიქრებენ ყოველსავე ცილობა-
სა და შურს და შეერთებულის და-
ლით იმის ფეხ-ქვეშ ნიადაგის გამოც-
ლასა ცდილობენ.

მართალია, ბისმარკს ასიოდე მო-
მხრე ჰყავს პარლამენტში, მაგრამ ესე-
ნი არად ჩაითვლება თვის უნიკოფ-
ბის გამო იმისთანა მებრძოლებთან,
როგორც არის კლერიკლების მო-
თავე მინდპორსტი, როგორიც არიან
მოთავენი პროგრესისტებისა, ანუ ენ-
ლანდელ სახელ-წოდებისამებრ, თა-
ვისუფალ მოაზრეთა, რიტორი და
მირხოვი, ანუ გამაგებული სოცია-
ლისტები, რომელთა რიცხვმა უკანას-
კნელ ამორჩევების დროს ერთიორად
იმატა. მსენი ყველანი იფიქრებენ ხოლ-
მე ერთმანეთში უთანხმოებას, როდეს-
საც კი ბისმარკზედ გაილაშქრებენ და
აი, ამ კოალიციამ ზედი-ზედ დაა-
მტკიცა იმისთანა კანონები, რომელ-
ნიც ბისმარკს მოხუცების დროს სია-
მით არ გაატარებინებენ.

ამ კვირის განმავლობაში პარლა-
მენტმა ორჯერ აწყენინა ამ ძლიერ
კაცს და აწყენინა ისე, რომ გამოჩე-
ნებლმა კანცლერმა დაიფიქრა თავისი
ტაქტი და თავდაპირველობა და ისეთის
სიტყვით მიმართა პარლამენტს, რო-
მელსაც, ინგლისურის განუთის „შა-
იმისა აზრით, არც ერთი პარლამენ-
ტი არ მოითმენდა ბისმარკის დააპ-
რაკობდა პარლამენტში, მაგრამ ყო-
ველ იმის სიტყვაში აშკარად გამოი-
ხატებოდა სიმძულვარე ამავე პარლა-
მენტისადმი და მუქარა ისე მოქმე-
და, როგორც სახელმწიფოს ინტერესი

მოითხოვს, ესე იგი, როგორც თვით
ბისმარკი მოიწადინებს. მან ამ სიტყ-
ვის დროს აინადა პირბადე, თუ კი
როდისმე ჩამოფარებული ჰქონდა, და
აუხსნა პარლამენტს, რას ნიშნავს პარ-
ლამენტი, ან ის უმეტესობა, რომე-
ლიც კანონებსა სდებს. იმის სიტყვებს
რომ კაცმა ყური დაუგდოს, ეს უმე-
ტესობა არაფერს არა ნიშნავს, რო-
დესაც კი იგი ბისმარკს წინააღმდეგო-
ბას უწყევს. მე არ მივცემ ნებას
არცერთს უმეტესობას იბატონოს ჩემ-
ზე, თუნდ ეს უმეტესობა მეოპის
უმეტესობა იყოს! წამოიძახა თა-
ვანმა ბისმარკმა და აშკარად ომი გა-
მოუცხადა საპარლამენტო წესწყობი-
ლებას.

დიდად საგულისხმია, თუ რო-
გორ გათავდება ეს ომი, მაგრამ ჯერ
ჯერობით გამარჯვებული პარლამენ-
ტის უმეტესობა გამოდის. მართალია,
სიტყვით ბისმარკი სჯობნის, მარ-
თალია ამ ბოლოს დროს უხვი მქვერ-
მეტყველობა გამოიჩინა და თითქმის
დღე ისე არ გავა, რომ პირიდან ცუ-
ცხლები არ დაჰყაროს და კეცნამუ-
დართ აშუშუნებული სიტყვები არ
წარმოასტკვას, მაგრამ ამ მქვერ-მეტყვე-
ლობასაც ვერა უქნია-რა და საქმით
გამარჯვება მის მოწინააღმდეგეთ და-
ჩენიათ.

ორი პროექტი, რომელნიც ამ დღეებ-
ში დაუმტყციებია პარლამენტს არამც
თუ ბისმარკის ნება-დაურთველად,
პირდაპირ მის წინააღმდეგაც, შემდეგ-
ნი არიან; პირველი, ყველა დეპუტა-
ტებს რეისტაგისას ჯამაგირები დაე-
ნიშნებათ და არავის არა აქვს უფლე-
ბა ამ ჯამაგირებზედ უარი სთქვას და

„დროების“ ჭეღვტონი, ნოემ. 30-ს

უცხოელის აზრი

„ვეფხისტყაოსნის“

პოემის გადათარგმნის გამო

ჭრანკუზელს ენაზე.

ზადათარგმნა თანამედროვე მეო-
პიულს ენაზე იმ გვარის პოემისა, რო-
მელიც ვეფხისტყაოსნის ძველს აზიურს ლი-
ტერატურას, მიიმესა და ძნელად გა-
საბედს საქმეს. შეადგენს და ამიტომ
ღირსია საზოგადოების სრულის ყუ-
რადღებისა. ამ გვარი ღვაწლი მოას-
წავებს, რომ ჯეროვნს პატივსა სცე-
მენ იმ ლიტერატურულ ქმნილებათა,
რომელნიც დიდებულსა და სიამაყეს შე-
ადგენენ რომელიმე ხალხისას და ამავე
დროს სასარგებლონიც არიან თვით
საკაცობრივო მეცნიერებისათვისაც.

ჩვენს დროში, როცა საკაცობრივო
კლდის ყოველი შტოა ერცელებს
მოედანს თავის გამოკვლევათვის,
ლიტერატურის შესწავლაც თავს ანე-
ბებს ვიწროდ შემოზარღულს წრეს,
რომელშიაც იგი იყო ჩაფარდნილი რუ-
ტინიორებისა და პედანტების წყალო-
ბით, რომელთა ღრმა ნაკითხობა და
ერუდიცია ის იყო, რომ მხოლოდ სამ-
შობლო ქვეყნის კლასიკები, ბერძენთა
და რომაელთა მწერლები ჰქონდა შეს-
წავილი. ღღესისინი, ვინც ლიტერა-
ტურის შესწავლას მისდევნ, ცდილო-
ბენ თავიანთ შედარებითისა და კრიტი-
კულის გამოკვლევების საგნად გაიხა-
დონ ყოველგვარი ნაჭირნახულევი
კაცის გონებისა ყველა ქვეყნებსა და
ყველა საუკუნოებში. დაბადება, ტალ-
მული, ინდოეთის ვედები, ლიტერა-
ტურანი — რომაელებისა, გერმანე-
ლებისა, სლავიანებისა და სკანდინავე-
ლებისა: ყოველი სასწავლონი წერი-
ლობითის და ზეპირის ლიტერატურისა
ერთგვარად საყურადღებონი შეიქმნენ

კეთილ-სენიდიისერის გამოკვლევებ
ლისათვის.

შეველია, მაშასადამე, რომ ერუ-
დიციას დიდ სამსახურს უწყვენ, რო-
ცა მას აძლევენ შემთხვევას ჩაიხედოს
ისეთს ლიტერატურაში, რომლის არ-
სებობაც კი ძალიან ნაკლებ იცოდენ
და რომელიც, ერის აზრით, მისი
ეროვნული გენის გამოხატველია.

ამ მხრით უნდა უტკიროს სა-
განს მკითხველმა როდესაც აუხსნებს
„მეფხისტყაოსნის“ თარგმანს ფრან-
კულს ენაზედ ბ-ნ მეუნარგისაგან.
ჯერ ვიდრე მკითხველი წარმოსთქვა-
დეს თავის განაჩენს რუსთაველის პოე-
მის შინაგანს დირებაზე, მან უნდა
მოისაზროს, როგორ უყურებს თვით
ერი ამ პოემას, დიდა ის პატივის-
ცემა, რომლითაც მას ეკიდება, რა
გვარია ის გავლენა, რომელიც უწარ-
მოვებია ერზე თავის დროს, იმიტომ
რომ, როცა ამ გვარად ყოველის მხრით
შეისწავლის კაცი იმ ვითარებასა, რა
ვითარებაშია გაჩნდა პოემა, მხოლოდ

მაშინ შეიძლება იმაზე ლაპარაკი, რა
აღვლილი უნდა ექიროს მას სხვა პოე-
ტურ ქმნილებათა შორის. ამიტომ
საჭიროა ვიცოდეთ — როგორც მო-
გვიტხოვებს მთარგმნელის წინა სიტყვა-
ობა — რომ შოთა რუსთაველი სალო-
ცავადა ჰყავთ დასვენებული იმათ,
ვინც იმის ენაზე ლაპარაკობენ და
ვინც დაეწვიენ მის ლექსების მღერას;
რომ პატივი და თაყვანისცემა, რო-
მელსაც გრძობს ერი პოემის ავტო-
რის სახელის წარმოთქმის დროს, სრუ-
ლიად ნაკლები არ არის იმ გაღმერ-
თებაზე, როგორც აღმერთებენ თა-
ვიანთ უკვდავს პოეტებს სხვა ერნი;
რომ იმის პოემაში გამოთქმული
აზრნი დიდი ხანია ხალხის ენაში
ტრიალობენ და ანდაზებად გადაიქცე-
ნენ; რომ სოფლებსა და ქალაქებში
ლექსნი პოეტისა ყველგან იმეორებენ;
რომ მოხუცებული დედაკაცები წარ-
მოსთქვამენ მათ იმავე მოწიწებით, რა
მოწიწებითაც ამბობენ ლოცვებს, და
რომ, არ არის, იქნებ, სრულიად სა-

ეს წერილი, შედგენილი ფრანკუზელად
ბარონის სუტნერისაგან, დაბეჭდილი იყო „პე-
კაზის“ მე-266 №-ში.

რედ.

მეორე, გაუქმდება ის კანონი, რომლის ძალითაც სასულიერო პირნი სახელმწიფოადმ განიღვენებოდნენ, თუ იმოქმედებდნენ წინააღმდეგ კანონისა. მართი კანონი და მეორეც ბისმარკს, უყველია, თვალში ჩხირად ჩაუჯდებოდა, პირველი კანონი ამომჩივლებს მისცემს საშუალებას დებუტატები მათის ღირსებისამებრ ამოიჩხიროდ შეუძლებელთა შორისაც და არა მარტო ისინი, რომელნიც განცხრომით ცხოვრობას შეჩვეულნი არიან და ყოველივე ცელილება თავიანთთვის უბედურებად მიიჩნიათ, მეორე კანონი კი უარყოფა ბისმარკის ნაქები პოლიტიკისა, რომლის ძალითაც მას უნდა დადარჩილებოდა კლერიკალებისა, ესე იგი იმ პარტიისა, რომელიც ამჟამად განკრძობულს, უძლიერესს პარტიას შეადგენს მთელს პარლამენტში.

სამაგიეროდ გარემო პოლიტიკაში, როგორც ყოველთვის, ბისმარკის საქმე კარგად მიდის. იგი კლიობს თითქმის გაუნახვეროს გაელენა აქტივად ინგლისს, იღებს მის მფარველობის ქვეშ ზანზიბარის სამეფოს აქტივის აღმოსავლეთის ნაპირზედ და რუმ-რუმად ეზარება საომარ იარაღითა და სურსათით ტრანსვალელ ზოვრებს აქტივის სამხრეთით ინგლისის საღმი წინააღმდეგობის განსწევად. ამასთანავე შექმნა პროექტი პარლამენტში იმას შესახებ, რომ გერმანიამ საკუთრად გაიმართოს ფრანკის ცეცხლის გემები ოკეანს იქით, ავსტრალიისკენ საფლელად, რათა სამ გზითაც გერმანიამ შესაფერი გაელენა შიშობოს. შექმნა პროექტი ამჟამად სინჯვენ პარლამენტში და მოსალოდნელია, რომ ამ სესიასაც იგი უარყოფილ იქმნას ფულის უქონელობის გამო, როგორც უარყოფილი ქმნა წარსულ სესიაში, თუმცა ბისმარკი მას დიდს მნიშვნელობას აწერს დასრუ-

ქართველობაში არც ერთი ქართველი, რომელსაც „მეფის ტკოსანი“ არ გაეგონოს და რომელმაც რამდენიმე ლექსი არ იცოდეს ზებირად. შევლა ესენი ისეთი ჭაქტები არიან, რომელნიც ადვილს უთმობენ რუსთაველს იმ ათისა თუ თორმეტის პოეტის გვერდით, რომელთა სახელიც საუკუნოებთან ერთად იზრდება. ძვირძო აზრი კრიტიკისა — რაც უნდა დიდი იყოს იგი — პოემის ღირსებასა და ნაკლებად ვანებაზედ ვერ შეარყევს მის ნამდვილს მნიშვნელობას, რომლის მოწამენიც ისტორიული ჭაქტები არიან. მიუდგომელსა და სამართლიანს დამფასებელს არ შეუძლიან განაცალკევოს ანუ მოაშროოს მხატვარს თავისი ღირება. ძველნი, რომელნიც მას აუტეს, გვირგვინნი, რომლითაც შეუტყეს მას თავი, უნდა შეადგენდნენ, შთამამელობის შეხედულებით, განუშორებელს კუთვნილებას პოეტის პიროვნებისას, იმიტომ რომ იგინი შეადგენენ ძლიერსა და გამაჯგვების ნიშნებს, რომელთაც კაცობრიობა

ლს თავის ძალ-ღონეს ახმარებს ცდას მის დამტკიცებისათვის.

წარსულ მიმოხილვაში ჩვენ ვთქვით, რომ შეიძლება საფრანგეთის პალატისაგან სენატორების არჩენის წესის მიღებამ სამინისტროს წინააღმდეგ ამ სამინისტროს გადადგომა გამოიწვიოს. ჯერ-ჯერობით საქმე აქამდის არ მისულა, თუმცა ჭერის მუქარა კი გამოუცხადებია სამსახურიად გამოსვლისა, თუ პალატა არ უარყოფს თავის გადაწყვეტილებას. ტელეგრაფმა მოვითხროს ამბავი, რომ პალატის შემთხვევაში ამ მუქარისა, უარყოფის საკუთარი განაჩენი და ეს პროექტი ისე მიულა, როგორც შეუტყლია სენატს. ჯერ დაწერილებით არ ვიცით, როგორია სენატის ცელილება, მაგრამ ეს კი გვეთქმის, რომ ეტყობა ჯერ კიდევ პალატა ძვირად აფასებს ჭერის, რომ თავის გარდაწყვეტილებას ორი დღის წინაღობას, მესამე დღეს თვითვე უარყოფს, ოღონდ თავის სასურველი მინისტრი მმართველობას არ მოაშროოს. მაგრამ რაკი ასე მუქარაზედ მივარდნილა საქმე, ძნელად მოსალოდნელია, რომ პალატამ სხვა სამინისტროს არ დაუწყოს ძებნა, მით უფრო რომ ჩინეთში საქმეები ძალიან კარგად ვერ მიდიან. წესიერ ბრძოლაში თითქმის ყოველთვის საფრანგეთი სჯობის, მაგრამ როგორც ვარს, ისე ყველა ჩინეთში დასახლებულ ევროპელებს მეტის-მეტად ავნებთ ესეთი გამოურკვეველი მდგომარეობა, რადგან ჩინელები არაფრთარს მიმინჯარებას არა ჰშიზლობენ და მათი უფროსნი დაშლის მაგიერად, კიდევაც აქვებენ. ისე ვაზეთს არ აიღებთ ხელში, რომ არ ნაამბობი იყოს რომელიმე საზიზღარი მოქმედება ჩინელებისა ევროპელების წინააღმდეგ.

ბი, რა ამბავი მომხდარა, სხვათა შორის, ქალაქს მენ-ჯეუში. მს ქალაქი თურმე შუაგული ქალაქია მხოლოდ გენიოსებს ანიჭებს. ამის შემდეგ ყველა თავისუფალია და შეუძლიან თავისი კერძო აზრი იკონიოს იმ ურთიერთობაზე, რომელიც პოეტურს ქმნილებასა და მის გარემო შემდგომეულს დიდებას შორისა ჰსუფევს და ან სხვებსავით აღტაცებული იყოს მისით, ან არ თანაუგრძობდეს სხვების გატაცებას; ეს გატაცება — ყველასაგან იქმნება იგი გაზიარებული, თუ არა, თავის თავად უყველი ნიშანი და ავტორის გენიოსობის მომასწავებელი გარემოებაა. როგორც უნდა იყოს ლიტერატურული ქმნილება, რაკი მან დაიმსახურა ისეთი სახელი, როგორც რუსთაველის პოემამ — იგი ღირსია მსწავლეულთა ყურადღებისა, რომელნიც გარემო ლიტერატურის ძიებასა და გამოკვლევაში კმაყოფილებას კი არ ეძებენ, კმაყოფილებას, ლიტერატურული გულის-თქმით გამოწვეულს, არამედ მხოლოდ ერთის მეცნიერულის ცნობის მოყვარეობის დაკმაყოფილებას. მკითხური ქართული პოემა, დაწე-

ქრისტიან მისიონერებისა. მეტოდისტების ეკლესიის წინ შეყრილა ჯერ გროვა ჩინელებისა, განსაკუთრებით ბანგის — მწვევლებისა. ჯერ უნდაოთ თურმე ღოცვა დაეშალათ ქრისტიანთათვის ხმაურ-თბობა და ქვის სროლით. მაგრამ, ბოლოს ამხანაგების მოშველებით წაქვებულიყვნენ და შეცვივნულიყვნენ ეკლესიაში მლოცველების ამოსახოცად. ამათ მოესწოთ მეორე კარებიდამ გაქცევა. მაშინ ჩინელები მოსდებოდნენ ყველა სალოცავებს, და ქრისტიანთა სახლებს, მაგრამ ევროპელები ვერსად ებოვათ, რადგან უკანასკნელნი გადახმდარიყვნენ ქალაქის ზღუდვებზედ, გაქცეულიყვნენ ზღვის ნაპირისკენ, აეშვათ ჩინელების ნაგები და მისულიყვნენ ახლო მდებარე კუნძულად, რომელზედაც თურმე ინგლისის კონსული დგას. ჩინელებს ვერ მიესწოთ მათთვის ნაპირზედ და რაკი ნაგებიც არა ჰქონდათ გამოსადგომად შემდეგის მხეტარის საშუალებით ამოეყარათ თავიანთ გულის ჯაფრი. შეეკრათ ერთის ინგლისელის ძალები და ნელს ცეცხლზედ ცოცხლიე დაეწათ.

ქრისტელები ჰხედავენ რომ ამ გვარ ხალხთან ბრძოლა არაფრად სახალი-სოა, მაგრამ ესლა უკან დაწევა გვიან-ლა არის და ნება-უნებურად საფრანგეთის პარლამენტი კრედიტს კრედიტზე უხსნის მთავრობას ამ დაუსრულებელი ბრძოლის გაგრძელებისათვის.

შინაური პრობლემა

ჩვენს საზოგადოებას კარგად ახსოვს ის ქართული წარმოდგენები, რომელნიც გამართულნი იყვნენ არქეოლოგიური კრების დროს და გამოჩენილი დრამატურის მსტროფის მისაგებებლად. მრნივე შეადგენდნენ დღესასწაულს ჩვენის თეატრისათვის და არც ერთი მათგანი ჯერ მესხიერე-

რილი მე-XII საუკუნეში, დიდს მეფის შამარის საქურტლეთ-უხუცესისაგან! მრულიცია თართოლას დაიწყობს სიხარულით... როგორ! — შექვირებენ ბბ. მსწავლეულნი, როცა ეს თარგმანი ჩაუფარდება მათ ხელში, — როგორ! ჩვენგან მომორებულ ქვეყანაში, დროსა, აწ დიდის ხნით გამქალს, არსებობდა ბრწყინვალე სამეფო კარი და უმდიდრესი ენა, არსებობდა აკადემია, რომელშიაც სწავლობდნენ ყმაწვილნი კანნი და რომლიდამაც უუნიკიერესთ ჰგზავნიდნენ ათინაში განათლების დასამთავრებლად, და მათ შორის აღმოჩნდა ერთი, რომელმაც, სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ, ერთის სპარსულის თქმულებისაგან შექმნა 1500 ტავიანი პოემა, რომლის წყალობით იგი ღირსი შეიქმნა ქვეყნის უფუდიდესის თავიანთის ცემისა, — ეს პოემა არსებობს და ჩვენ კი ესლა პირველად გვესმის იმის არსებობა!

იქნება მკითხველს მართლა პირველად ესმის ბრწყინვალე ქართული

ბილამ არ ამოგეშლია. ეს წარმოდგენების მზავებს შიშობისში არსებულ ქრანცუზების საქველმოქმედო კომიტეტისათვის დღესაც მართავს ჩვენი სათეატრო დასი. მართალია, დღეს მაშინდებურად მეცნიერებისა და დრამატურგის მესვეურნი არ დაესწოზიან, მაგრამ სამაგიეროდ იქ იქმნებიან რამდენიმე უცხოელი ლიტერატორები, რომელთაც ჩვენი ქვეყანა და მისი ზნე-ჩვეულება შესასწავლ საგნად გაუხდიათ; იქ იქნება მთელი აქაური ქრანცუზების კოლონია; იქნებიან თითქმის ყველა წარმომადგენელი მეროპის სხვა-და-სხვა ქვეყნებისა.

წარმოდგენაში მონაწილეობას იღებენ საუკეთესო და დახელოვნებული არტისტები, რომელნიც ან, თვით დასაში ითვლებიან ან შემთხვევით ამჟამად შიშობისში იმყოფებიან. სახელი საფაროვის ქალისა, ბაზუნისი, პ. შიფიანისა, მ. პლეკსევი — მესხიეისა, აწყურელისა იმედს გვაძლევს, რომ დღევანდელი წარმოდგენა ღირსეულად იქნება გამართული. პიესებიც იმ გვარებია არჩეული, რომ თითქმის ყველა საუკეთესო არტისტების ნიჭს შესაფერი ასპარეზი აქვს გადაშლილი და მათზედ იქნება დამოკიდებული, თუ რა აზრს შეადგენენ ჩვენი სტუმრები სასცენო ხელოვნების განვითარებაზედ საქართველოში.

სუსუმიდამ შემდეგი ცნობა მივიღეთ. „საიმპერატორო არქეოლოგიურის საზოგადოების“ წევრს მამა არქიმანდრიტს ლეონიდს განუძრახავს აუხაზეთის ისტორიის შედგენა და ამ აზრით ბლომად აგროვებს ძველის მონასტრების და შესანიშნავი მენობების ჭოტოგრაფიულს სურათებს. მს ერთი თვეა, რაც ჭოტოგრაფი დაიარება აუხაზეთის სოფლებში. მას დაჰყვება გამოცდილი და ამ ქვეყნის ვითარების მცოდნე ბერი მამა ინოპოვნიის არსებობა, მაგრამ უნდა კი ესთქვათ, რომ არას-გზით ეს გაგონება უკანასკნელი გაგონება არ იქნება. რაღაც განახლების ნიავმა დაჰბერა საქართველოს გონებრივს ცხოვრებას. მთელი ჯგუფი ახალ-გაზდა მწერალოთა, რომელთაგანაც უმეტესმა ნაწილმა თავისი განათლება მეროპაში მიიღო, აღზრდილია რუსულისა, ნემეცურისა, ქრანცუზულისა და ინგლისურის წიგნებით და, ფრთა-მესხიული თვით უუკეთილეს მისწრაფებათა მიერ, თავის საზრუნავ საგნად აღიარებს წინსვლას კაცობრიობის გონებისას, სთარგმნის თავის ენაზე უცხო ლიტერატურის თვით უუკეთესს ქმნილებათა, არდგენს თავის სცენაზე შექმპირსა და მოლიერსა, აფუძნებს დროგამომწებით გამოცემათა, რომლებშიაც ხელოვნებისა და მეცნიერების საგნები განიხილებიან და შემუშავდებიან უახლეს აღმოჩენათა მიხედვითა და შესაბამად; ამით არა კმაყოფილდება ეს ჯგუფი და იმავე დროს ჰბეჭდას ორიგინალურს ქმნილებათაც — კომედიებს,

კენტი სიმონ ძანანელის მონასტრი-სა...

ამ ორი-სამი დღის წინა დღე ჩვენს გაზეთში იყო მოხსენებული, რომ ხონის საოსტატო სემინარიაში უწყობა მომხდარა...

ჩვენ გეტხოვრებთ მუთაისიდან მივსცეთ ადგილი ჩვენს გაზეთში შემდეგს წერილს: „სათალიკეთა სამრევლოში კიდევ არეულობა მოხდა...“

მთხრობებს, ლექსებს, რომელთა შინაარსი ამოღებულია მათი სამშობლოს ყოფა-ცხოვრებიდან. ამ ახალ-გაზდათა წრეში დაიბადა, სხვათა შორის, ის აზრიც, რომ მიქცეულ ექმნას ყურადღება ენისა და ეროვნულის პოეზიის ისტორიულ განვითარებას...

ნიეს, დ. ახალ-სენაკიდან იმის შესახებ, რომ იქ აგერ 20 დღეა, რაც მომრიგებელი სასამართლო დაკეტილია...

მ. რ. მ. დ. სიტყვა მუთაისის სათალიკეთა სამრევლო ბანკის შესახებ.

მინ არ იცის, რომ ჩვენი სათალიკეთა სამრევლო ბანკის საქმე დღეიდან დაარსებისა მიღის უთავბოლოდ და უკანასკნელად, თითქმის ორი წელი გადის, მოსაზრებით აქვს სესხის გაცემა...

ლისათვისაც უნდა დახატულ იქმნას სურათები გამოჩენილის რუკის მხატვარისაგან; ამავე გატაცებამ მოაკიდებინა ხელი ბ. მუხარბიას პოემის თარგმნისათვის, რათა წარუდგინოს იგი ევროპეელს მკითხველს...

დეს, ან და უკედ რომ ესთქვათ, სიტყვებოდეს ნ. ლაბერძინის სახე (ფიზიონომია (!) და იმისთვის შეფერვბინოს ბანკის მოქმედება...

წარსულს კრებაზედ ნ. ლაბერძინი თითქოს შეასრულა ამთის სურვილი: თავის თანამდებობაზედ უარი ჰყო და მოახსენა საზოგადოებას: ამდენს ხანს მე მიმსახურნია და ესლა ჩემ მაგიერ (ასე გამოიძლია მისი სიტყვებიდან) ამოირჩიეთ ჩემზედ უკეთესი...

მაგრამ, საუბედუროდ ჩვენდა, ამის შემდეგ არ გასულა ნახევარი წელიწადი და ენლავე სანატრელად გავიხილა ლაბერძინი და ენლავე ენლავეთ ბანკი თავლ საჩინო უწყსოებათა (თუ შეიძლება ასე ესთქვათ, პეტრუბა-ტისა).

შეიძლება გამოჩნდეს ვინმე მკითხველთაგანი, რომელმაც ამ ჩემ სიტყვებს ურწმუნოს თავლით შეხედოს და მიპასუხოს კიდევ—ასე მოკლეს ხანში როგორ შეეძლო, ვინც უნდა ყოფილიყო, თავის ნიჭი გამოეჩინა და ბანკის მდგომარეობა გაეუმჯობესებია...

ლანტისა და ნიჭის პატრონია, წინ და წინვე მჯერა მთარგმნელის აზრი და სიადელით ვაღვიარებ, რომ „მეფუნის-ტყაონისა“ დედანსა და მის თარგმანს შორის დიდი ზღვარი უნდა იყოს...

ჩაყენება, მაგრამ გაუმჯობესობამ თქვენნი ჭირი წაიღოს, ნეტავი არ გავლერესებულიყო და ამასთანავე ექვსათვის განმავლობაში აღვიღოდ შეიძლება შეეჩინეს კაცს, თუ კი მას აღმინისტრაციული ნიჭი მაინც აქვს.

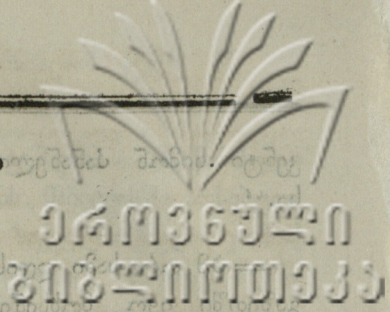
სამწუხაროდ და საუბედუროდ ჩვენდა აქვე შემიძლია გაჩვენოთ ორი თვალსაჩინო მავალითი, რომლის მზავისი ლაბერძინის დროს არ შეგვიჩინებია და რომელთაც საქროა ენლავე მიექცეს ჯეროვანი ყურადღება.

პირველი: აგერ თითქმის ოთხი თვე გადის რაც ერთი დირექტორთაგანი არის წასული სამეგრელოში „ოტაუსკში“. სწორენ სამსახურში გამოცხადილია, მაგრამ პასუხსაც არ იძლევა და ჯამაგირს კი სრულად იღებს. რას ჰგავს ეს საქციელი სწორედ არ მესმის?! იმის გამო, რომ ამდენს ხანს ეს ბატონი დასეირნობს თავის სამშობლოში, აქ ბანკის საქმეები უნდა შეჩერდეს და თუ არ შეაჩერეს ხომ მისი კანდიდატი უნდა მოიწიონ, რომელსაც ჯილდო უნდა მიეცეს ბანკში ყოველი ფუნის შემოდგმისათვის—ნუ თუ ეს ჩვენი ბანკის ზარალი არ არის? ნუ თუ ასე გულ-გრილად უნდა უყუროს ბანკის მმართველობამ ამ გვარ უწყსოებას? ამასთანავე არ დაივიწყოთ, რომ წესდების ძალით დათხოვნა მხოლოდ ორი თვით შეიძლება და არა ოთხის და მეტის თვით.

და მეორე:—უფულობის გამო ამ უკანასკნელ დროში ბანკს ძლიერ ბევრი მამულები რჩება, მაგრამ, ვაი, ამისთანა დაჩინებას. თამამად შემიძლია ესთქვა, რომ ამ მამულების დარჩენით ბანკს ჯერ-ჯერობით დიდ-ძალი ზარალი აქვს არა თუ იმიტომ, რომ ამ მამულებს არ შეეძლოს ჯეროვანი სარგებლის შემოტანა და მით ნაწილ-ნაწილ ბანკის ვალის გასტუმრება, არა,— იმიტომ რომ ჩვენი ბანკის მმართველობა ძლიერ გულ-გრილად უყუ-

შვეთუ მართალია, რომ პოემა მომეტებულს თავის სიმშვენიერეს ჰქარავს, როცა იგი ითარგმნება სხვა ენაზე, მაშ ცხადია, რა ძნელი უნდა იყოს თარგმნა იმ გვარის ნაწარმოებისა, რომელიც დაწერილია სრულიად სხვა დროსა და სხვა ხანში. მთარგმნელმა ამ შემთხვევაში უნდა უარ-ჰყოფს ყველა ის იდეანი, რომელნიც დაიბადენ პოეტის შემდეგ გასულს საუკუნოებში, არ უნდა იხმაროს სიტყვები, გამომხატველნი ახალის დროის აზრებისა და უნდა ერიდოს ჭრახვების იმ გვარს მიმიხერას, რომელიც შეეფერება მხოლოდ ჩვეულებრივს ჩვენს საუბარს, რომელიც, თუ იგი მიეწერა ძველის დროის ავტორს, უსიამოვნო ანაქრონიზმის შთაბეჭდილებას აწარმოებს კაცზე.

(შემდეგი იქნება)

რებს ამ საქმეს და სრულიად არ იწუხებს თავს იმაზე, რომ გამოიგონოს რამე საშუალება ამ მამულეების მოვლის შესახებ. მართი მამული არა დაჩინება ჯერ-ჯერობით ბანკის იმისთანა, რომელსაც არ შეეძლოს ჯეროვანი სარგებლის შემოტანა, მაგრამ არ შემოაქვს იმიტომ, რომ ბანკის მმართველობა, გამოტყუილი უნდა ვსთქვა, უყურებს მათ სხვათა-შორის, (რუსები რომ იტყვიან: меж-ду прочимъ) ესე იგი სთელის მას მესამე ხარისხულ საგნად; მაშინ რომელსაც ამას უნდა ჰქონდეს მიქცეული მკაცრი ყურადღება. რასაკვირველია, რომ ამ გეგმა საქმის მსვლელობით ბანკის მდგომარეობა არასოდეს არ გაუმჯობესდება...

ამისათვის, ჩვენს აზრით, არ იქნება ცუდი, რომ ამ საქმეს მიექცოდეს ჯეროვანი ყურადღება და ბანკის მმართველობა უფრო მკაცრად და სინდისიერად მოვიღებდეს მას ხელს. თუ თერთონ არ შეუძლია რამე საშუალების გამოგონება — შედამხედველი კომიტეტი დაინშაროს, ან და არა-ჩვეულებრივი ყრება მოახდინოს.

მხლა ამით ვათავებ, მაგრამ თუ საჭიროება მოითხოვს, შემოსილიან ცი-დეც დაეხსენებო, თუ როგორ უთავ-ბოლოდ მართავს ბანკის მმართველობა ბანკზე დაჩინილს მამულეებს, შემო-ტლიან, აშკარად სწავრო ბანკის მმარ-თველობის სისუსტე შესახებ ამ საქ-მისა.

ცვლევრამები

ნომბრის 27-ს. კრეკრა.

ნომბრის 29.

პეტარბურში. გავ: „მინუტას“ გვალად ნება მიეცა ცალკე ნომ-რების ყიდვისა.

მოსამონი. სკოპინის მცხოვრებ-ნი ჰქოწმობენ, რომ რიგავს შეერ-ყეველი ძალა ჰქონდა და ქალა-ქის თვით-მმართველობა-კი უღო-ნო იყო. რიგავის ბრძანებით ირჩეოდენ წევრნი ამ მმართველო-ბისაო; დაბეჭდებას რიგავი ძვი-რად უსვამდა თვის მოწინააღმდე-გეთაო.

პენა. ძლიერმა გრიგალმა დი-დი ზარალი მოახდინა ვენასა და მისს მიდამოში. სამი კაცი დას-სახინრა ამ გრიგალმა, ადგილი-დამ დასირა და სახლების გმდ-ლებს მიაჯახა. ერთი რკინის გზის მატარებელს მოსწვიტო ოთხი ვა-გონი და ლიანდაგიდამ გადაჰყარა. ამ შემთხვევის დროს დაგოდილ იქმნენ კონდექტორი და სამი პა-საჟირი.

ვანცხადებანი

შეორილის თხოვნით მიემართავ ბ.ბ. ქველ-მოამქმელთ შეძლებისა დაგვა-რად აღმოუჩინონ შემწეობა „თელა-ვის საქალაქო სასწავლებლის ღარიბ-მოწათეთა დამხმარებელს საზოგადოე-ბას.“ შემოწირული ფული და ნიე-თები ვითხოვ გავზავნილ იქმნას ქ. თელავს, საზოგადოების სამმართველო-ში. თავმჯდომარე ვ. ს. ალიქსევე-შესხიევი. (3—1)

ამით ვაცხადებ საყოველთაოდ, რომ ჩემგან შედგენილის და ამოკრილის ასოების გადახატვა და ხელ-მეორედ ამოკრა აღიკრძალება. წინააღმდეგ შემთხვევაში კანონიერს დაკმაყოფი-ლებას მოვითხოვ. (3—1) გრიგოლ ტატიშვილი—ჭიგარო.

ამ თვის 18-დამ „წერა-ბითხვის საზოგადოების“

პანკალიარია.
ბადატანილ იქმნა ძველის საღო-მიდამ პუკიაში, მინაილოვის ქუჩაზედ; ბიორგი მართველი შვილის სახლებში. (3—3)

მ. შოკში.

დავიწყე ღვიღებან საქმის წარმოე-ბა. ქველა მსურველთ გაუყიდი სწრაფად მაზანდაზედ ყოველს მათს მიწის ნაწარმოებს, პირუტყუს, საქო-ნელს და მატყლს. შუყიდი ყველა ნაირს სავაჭროს გამოგზავნილის სიე-ბით, აგრეთვე გამოუწერო როგორც რუსეთიდან, ისრე სამზღვარ გარეთი-დამ ყველანაირ სავაჭროს, მანეთში 20% წინ მიღებით ბეთ გასავზავნად ჭაბრიკის პატრონებთან, დანარჩენს ფულს მივიღებ საქონლის ჩაბარე-ბის დროს. პილებთ იჯარით სა-ხლების საშხატელოს (სამალიარო) საქ-მეს და შალოერების გაცვრას ბორის მაზრაში ყველგან, ამავე ნაირად სა-დაც რკინის გზაზედ მატარებელი ჩაუელის ერთ ვერსამდინ ბაქოდაწ შოთამდე და ბათუმამდე.

ინარის პირველს 1885 წელს დავიწყებ გასყიდვას პარტიობით და წერილადაც ზეთით გაღვსილ კრა-კებს, კისტებს, ყველა ნაირ ლაკს მოხარმულ ზეთს და მშრალი კრას-კებისას. შასები წერილებთაც შეიძ-ლება ვაცნობო მუშტარს.

ამისიას ავიღებ სავაჭროებისთვის 50 მანეთამდე, მანეთზედ 3 კაპ. 100 მანეთამდე მანეთზედ 2 კაპ. 500 მანეთამდინ — თითო კაპ. და ზე-მოდ ნაკლებს მორიგებისამებრ. მივი-ღებ და გავგზავნი ყოველგან საქონ-ლებს ხარჯ გარდა ფუტის ერთის კაპე-ვის. ამისით ფულიან პაკეტებს, წიგ-ნებს ტელეგრაფას, განცხადებას მივიღებ და გავგზავნი კუთვნილებისადმი უკა-მისიოდ; ჭირნახულებისთვის და სამა-ღარო წამლებისთვის იქნება ბინა. თ. ბევთაბეგოვების შენობაში, შრანგე-ბის ეკლესიის ახლო და სამწერლო სახლი თ. ნიკოლოზ ღიასამიძის შენობაში დიდ სახემწიფო ქუჩაზედ. ადლო იუთაგვი. (12—5)

ასლად გახსნილი საწეობი
პური სპირტის
დაწმენდილი არაუისა

კანტორა ვლადკავკასის სკიატო-ტროიციის არაუისა ქარხნისა შთამოავლობითი სპატიო მოქალაქეთა ივანე ადამის ძის შორამონისა და დავით ადამის ძის სა-რაჯოშისა ამით აცხადებს, რომ ოქტომბრის 1-დამ გაიხსნა სახარდო საწე-ობი პურის სპირტისა და დაწმენდილი არაუისა ქ. თბილისში, თა-მამშოკის ქარავსაში, ერკენის მოვანზედ, ალელოვის კანტორის გვერდით.

საწეობში არის პრაგალკარი პურის სპირტი: კოჭენისა, ლაქისა, ლი-კორისა და ახლოეუტური ალეკოლი; აგრეთვე არაუისა: დაწმენდილი, სასუფ-რო, დასტილატი და სამეფო არაუი საუკეთესო თვისებისა. სპირტი და დაწმენ-დილი არაუი ამ საწეობისა ისეიდება თვით დამოშვი, დ. სარაჯოშის დიდს ახალს სახლში და უოკელ თბილისელ ცნობილ ვაჭრებთან. ჭურჭლია ერთ-გედროინა, 1/2 კედროინა, 1/10, 1/16, 1/20, და 1/40-კედროინა, ეტაქტით და საწეობას ბეჭდით. მარკა: „Владикавказский Свято-Троицкий вино-курный заводъ изъ Тифлискаго оптоваго скла-да“. ამავე ადგილებში გაიყიება სპირტი და არაუისა წერილ-წერილად 3 კედ-რომდე 1, 1/2, და 1/4-კედროინა ჭურჭლით საწეობის ფასზედ.

ფასები საზოგადოდ ზომიერია; შემოკვეთილს სპირტს და არაუისს საწეო-ბა თითონ ჩაბარებს შემოკვეთელს მოცემული ადრესით.

ქალაქს — გარეშელთ უნდა თვიანთი მოთხოვნილება შედგეს ადრესით გა-მოგზავნონ:

Въ Тифлисъ, въ оптовой складъ хлѣбнаго спирта Ив. Ад. Поракова и Дав. Зах. Сараджова, на Эриванской площа-ди, №1. (15—2)

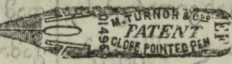
ОТКРЫТА ПОДПИСКА
на 1885 годъ
на ежедневную литературно-политическую газету
„НОВОЕ ВРЕМЯ“
издаваемую въ Тифлисъ
(II годъ изданія).

Программа газеты общая всеѣмъ литературно-политическимъ ежедневнымъ изданіямъ, съ возможно широкимъ развитіемъ мѣс-тнаго отдѣла.

Подписная цѣна съ доставкою и пересылкою въ Россіи: на годъ 10 руб., на полгода 6 руб., на 3 мѣсяца 3 руб. 50 коп., на одинъ мѣсяць 1 руб. 50 коп.

Подписка принимается: въ Тифлисъ въ конторѣ редакціи при Газетномъ Агентствѣ В. Шавердова, въ С.-Петербургѣ въ книж-номъ магазинѣ „Новаго Времени“. Иногородные адресуютъ свои требованія въ Тифлисъ, въ контору редакціи „Новаго Обозрѣ-нія“, при газетномъ Агентствѣ В. Шавердова.

5—2. Редакторъ-издатель А. В. Степановъ.

საგლობუსო **გალმები**

რომლებთანც შეიძლება წერს სულ მსხვილ უსუფთაო ქაღალდზე ერთად ერთი საგებტო ინგლისის მალაზია. იქვე აუარებელი სხვა-და-სხვა კარი ვალ-მები უოკელის სხელისათვისა — 25% იაფად, ვიდრე სხვაგან. იქვე: მელანი, ქაღალდი, კანკრტები, რეკულები, ლაქი, კანანდაში, პენალი, კალმები, ბუმაყინი-კები, ზორტ-სივარები, ალბომები, რამეები, მაკრატლები, სამართებლები, სან-თული, სალესი, ცანაშკები ჭურჭლის საწმედად (ბოჩასი) თეთრეული-სათვის, პატარა ხალები იატაკისათვის, გლიონგები, ტახტები, სავარძლები, სარეკ-ები, სავარცხლები, ბეზმენი, ზარები, ბანოკლები რეკატები, გატერპასები, მზის-სათები, გოპასები, ტერმომეტრები, მეწყები, ნემსები, მაგნიტები, სვის-ტოები, ზომონი, ქამრები, სატყელები, პრობკები, სამრობკები, კრანები, ფილ-ტრები, შნოტები, თავისა; ტანისამოსისა, ცხენისა და პატენტისანი მაგისტრები, კრავები, საქიმო ქაღალდი გატერ-კლოზეტისათვის და სხვ. და სხვ.

პატარაში — 20 კ. (100—23)